

EURO 2000

De reglementering rond de ordehandhaving bij voetbalwedstrijden

De gezamenlijke kandidatuur van de Nederlandse en de Belgische Voetbalbond voor de organisatie van de eindronde van het Europees kampioenschap voetbal voor landenteams in het jaar 2000 werd, wat België betreft, goedgekeurd door de Ministerraad van 23 september 1994. Vanaf dat ogenblik kregen alle maatregelen met betrekking tot de veiligheid bij voetbalwedstrijden in dit land een bijkomende - internationale - dimensie.

Met Euro 2000 staan twee soevereine staten tegelijk in voor de openbare ordehandhaving bij een evenement goed voor 31 wedstrijden in 8 relatief dicht bij elkaar gelegen steden, bezocht door 1,2 miljoen toeschouwers. Het unieke binationale karakter van de organisatie van Euro 2000 bracht dan ook niet alleen de organisator, maar ook de Belgische en Nederlandse overheden en politiediensten tot het opzetten van grensoverschrijdende besluitvormingsstructuren. Op 30 juni 1997 ondertekenden de Ministers van Binnenlandse Zaken van België en Nederland daartoe een *Convenant van samenwerking betreffende de Europese Kampioenschappen Voetbal voor landenteams in 2000*¹. Dit akkoord schetst een algemeen kader van samenwerking, waarin de aandacht onder meer uitgaat naar materies als beleids- en tolerantiegrenzen, vei-

ligheidsverplichtingen van de organisatoren, de handhaving van stadionverboden, mediabeleid, anti-terrorisme en VIP-beveiliging, informatie-uitwisseling en het verlenen van onderlinge politiebijstand. Met het oog op de uniformiteit van het beleid werd afgesproken dat het beleid van de nationale overheden pas wordt vastgesteld en tot uitvoering komt nadat het met de Nederlandse respectievelijk Belgische overheid zoveel mogelijk is doorgenomen en waar nodig afgestemd. Dit betekent niet dat de wetgeving van het ene land moet worden gewijzigd omdat in het andere land een afwijkende juridische context bestaat, maar wel dat op permanente wijze gezocht wordt naar een gelijklopende bejegening van het publiek dat we beiden zullen ontvangen, ook al gebeurt dit met andere middelen. En aangezien de bestuurlijke aanpak toch belangrijke verschillen kent, komt het erop aan deze verschillen te duiden en te communiceren, zowel onderling, als naar de buitenwereld toe.

AANBEVELINGEN

De afstemming tussen beide landen inzake het veiligheidsbeleid voor Euro 2000 hoefde niet te vertrekken vanaf nul, maar kon voortbouwen op een reeds solide gemeenschappelijke basis, die werd gevonden zowel in de Raad van Europa als in de Europese Unie. De Europese harmonisatie rond de veiligheid bij voetbalwedstrijden manifesteert zich in essentie op

© Gendarmerie / Rijkswacht, photo J. Balcaen

twee niveaus: door de verbetering van de grensoverschrijdende politionele samenwerking (gebruik van uniforme formulieren, uitwisseling van liaisons,...) en door een gedeeltelijke materiële gelijkstelling van wet- en regelgeving in de diverse staten (de recruterings- en opleidingsvoorwaarden waaraan stewards moeten voldoen, scheiding van supporters door ticketbeheer, ...). Het juridische instrument dat daarvoor wordt gebruikt is het opstellen van aanbevelingen, op grond van nuttige ervaringen opgedaan tijdens de opeenvolgende organisaties van grote kampioenschappen in verschillende Europese landen. Als Europese kampioenschappen van het voorbije decennium herinneren we ons Duitsland '88 (8 deelnemende landenteams), Zweden '92 (8 landen) en Euro '96 (16 landen) en als wereldbikers Italië '90 (24) en natuurlijk France '98 (32). Het groeiend aantal deelnemende landenteams, de toenemende mobiliteit en de toenemende risicograad van supporters dwingen de Europese landen tot een steeds verdergaande samenwerking op een domein - openbare ordehandhaving - dat nochtans traditioneel

tot de kern van de staatssoevereiniteit behoort. Niet alleen de landen die als gastheer optreden voor de eindronde van een Europees kampioenschap of van een Wereldbeker, maar ook de transitlanden en de landen wier reputatie staat of valt met het gedrag dat hun onderdanen in het buitenland vertonen, stimuleren, elk vanuit een welbegrepen eigenbelang, een steeds verdergaande Europese harmonisatie.

PERMANENT COMITÉ

Op 19 augustus 1985, amper 82 dagen na het Heizeldrama, werd binnen de Raad van Europa de *Europese Overeenkomst inzake gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers rond sportevenementen en in het bijzonder rond voetbalwedstrijden* opge maakt (Straatsburg). Deze overeenkomst, in België goedgekeurd door de wet van 18 april 1989, vormt het onbetwiste fundament waarop het hedendaags Europees beleid inzake de veiligheid bij voetbalwedstrijden is gebouwd². In die overeenkomst streven de lidstaten ernaar dat sportorganisaties en clubs, waar mogelijk samen met stadioneigenaren en overheidsin-

stanties, alle mogelijke praktische maatregelen nemen bij en in stadions ter voorkoming of ter bestrijding van voetbalgeweld.

De basisprincipes van het verdrag worden door een Permanent Comité, samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten, nader ingevuld in aanbevelingen zoals de *Recommandation concernant les directives pour la vente des billets* van 1989. De fabricage van de tickets moet het toezicht op en de controle van de toeschouwers toelaten, het aantal tickets per persoon moet worden beperkt en het is aanbevolen geen tickets te verkopen gedurende een bepaalde periode voor de wedstrijd. Een ander voorbeeld is de *Recommandation N°1/93 aux parties concernant les mesures à prendre par les organisateurs de matches de football et les pouvoirs publics*. Deze stelt een lijst van mogelijke maatregelen voor zoals inspecties in de stadions, het voorzien van de nodige lokalen voor de orde- en hulpdiensten (met o.a. het nodige audiovisuele materiaal), de organisatie van medische hulpverlening, de controle van de toeschouwers aan de ingang van het stadion, beperkingen op de alcoholverkoop, de aanstelling van een veiligheidsverantwoordelijke door de organisatoren, vergaderingen tussen de betrokken partijen, enz.

PREVENTIEVE

MAATREGELEN

Van recentere datum zijn de aanbevelingen n° 1/99, n° 2/99 en n° 3/99. De *Recommandation n° 1/99 relative à l'assistance stadiare*, opgesteld in een werkgroep met vertegenwoordigers van Groot-Brittannië (Euro '96), Frankrijk (Wereldbeker '98), België en Nederland (Euro 2000) voorziet ondermeer in een opsomming van de stewardfuncties (inspecteren, ontvangen, bijstaan, signaleren,

informerend,...), in de minimumvoorwaarden waaraan de opleiding zou moeten voldoen en in een omschrijving van de te volgen gedragscode (niet onder invloed van verdovende middelen, correct gekleed, zich niet gedragen als een supporter, ...)³. Bovendien wordt voor het eerst de begeleiding aangemoedigd van bezoekende supporters door stewards van de bezoekende club of van het bezoekende land. Het is dan ook in het verlengde van deze aanbeveling dat momenteel voor Euro 2000 gestreefd wordt naar het werken met supportersbegeleiders uit de gekwalificeerde landen.

De *Recommandation n° 2/99 sur la suppression des grillages dans les stades* vraagt de geleidelijke afschaffing van de binnenomheiningen in de stadions, maar benadrukt tegelijkertijd dat deze maatregel zich moet inschrijven in een geheel van maatregelen en dat dan ook voorafgaandelijk bepaalde basisvoorwaarden moeten vervuld zijn, zoals genummerde zitplaatsen, cameratoezicht, commandopost, verbetering van het beheer van de ticketverkoop, verbetering van de technieken van massabeheersing, een betere uitbouw van het stewardsysteem, een betere politiesamenwerking en de invoering van

een aangepaste wetgeving, "comprenant des sanctions efficaces appliquées à l'encontre de délinquants reconnus coupables"⁴. Als alternatief voor het volledig weghalen van de binnenomheiningen vermeldt de aanbeveling ook de mogelijkheid om "autres mesures ou moyens de remplacement moins gênants" te gebruiken (bijvoorbeeld een gracht of een horizontaal opgestelde barrière).

Tenslotte is op 1 oktober 1999 de *Recommandation n° 3/99 relative à l'identification et au traitement des contrevenants et à l'échange de renseignements lors du Championnat européen de Football (EURO 2000)*⁵, in werking getreden. Het Permanent Comité aanvaardt voor Euro 2000 de tijdelijke herinvoering van grenscontroles door toepassing van artikel 2.2 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst (19 juni 1990) en vraagt aangepaste straffen en maatregelen zoals weigering van toegang tot het grondgebied, teruggedrijving en het opleggen van stadionverboden, ondermeer door buitenlandse stadionverboden over te nemen⁶. Het Comité pleit zelfs voor preventieve maatregelen om te beletten dat gewelddadige supporters hun eigen land zouden verlaten tijdens Euro 2000⁷. Tenslotte hecht de aan-

beveling groot belang aan een uitgebreide en kwalitatieve politionele informatie-uitwisseling.

EUROPESE UNIE

Zowel de afspraken binnen de Raad van Europa als die binnen de Europese Unie met betrekking tot de veiligheid bij voetbalwedstrijden, worden gemaakt op intergouvernementele basis. Het gaat dus om een *vrijwillige* samenwerking tussen lidstaten. Toch zijn het vooral de richtlijnen die in EU-verband worden opgesteld, die leiden tot de belangrijkste resultaten op het terrein. De Europese Unie is kleiner en hechter dan de Raad van Europa (waarvan alle EU-lidstaten eveneens deel uitmaken) en kent ook in andere domeinen reeds belangrijke vormen van internationale politiesamenwerking. De gemaakte afspraken zijn dan ook veelal realistischer en concreter. Om daartoe te komen neemt men wel stelselmatig de teksten van de Raad van Europa als gemeenschappelijke discussiebasis, maar de EU-aanbevelingen sluiten nauwer bij de praktijk aan en hebben een minder vrijblijvend karakter.

Op initiatief van het Verenigd Koninkrijk, dat toen Euro '96 organiseerde, vaardigde de Raad van Ministers op 22 april 1996 de *Recommandation concernant des orientations visant à prévenir et à endiguer les troubles susceptibles de se produire lors de matches de football* (Enfopol 61) uit, die ondermeer zorgde voor het gebruik van een uniform formulier voor politionele informatie-uitwisseling over groepen reizende supporters⁸. Onder Nederlands voorzitterschap kwam vervolgens de resolutie van de Raad van 9 juni 1997 *sur la prévention et la maîtrise du hooliganisme par l'échange d'expériences, l'interdiction de stade et la politique médiatique* (Enfopol 121) tot stand⁹. Deze pleit

© Gendarmerie / Rijkswacht, photo J. Balcaen

voor civielrechtelijke stadionverboden op Europees niveau, vraagt om de uitbouw van een politieel mediabeleid bij internationale wedstrijden en voorziet in een jaarlijks rapport over het hooliganisme-fenomeen in de Europese Unie. Tenslotte moet worden gewezen op het recent gerealiseerde *handboek voor de internationale politie-samenwerking rond internationale voetbalwedstrijden*¹⁰. De inhoud van dit handboek is grotendeels geënt op de voorbereidingen op Euro 2000 door de Nederlandse en Belgische politieoverheden en -diensten en vormt voor deze dan ook een welkome juridische onderbouw voor de geplande samenwerking met de andere lidstaten. Die samenwerking uit zich vooral in de gestructureerde uitbouw van het informatiebeheer, waaronder de omkadering en het efficiënt benutten van spotters en verbindingsofficieren uit de bezokkende landen. Verder gaat dit handboek dieper in op de samenwerking tussen stewards en politieambtenaren, voorziet het in een checklist mediabeleid en in een communicatiestrategie politie/overheid bij grote (internationale) wedstrijden en geeft het een overzicht van te stellen eisen aan het toegangs- en ticketbeleid van de organisator. Na Euro 2000 zal dit handboek worden getoetst aan de opgedane ervaringen en overeenkomstig worden aangepast.

ACTIEVE EN PASSIEVE VEILIGHEID

De Europese teksten op het vlak van de bestrijding van het voetbalgeweld hebben geen directe werking, maar vereisen steeds een omzetting naar het interne recht van de lidstaten. Trendsetters op dat vlak zijn Engeland en Wales¹¹. Hierdoor geïnspireerd, en in het vooruitzicht van de wereldbeker, voerde ook Frankrijk een aantal

belangrijke wetswijzigingen door¹². Ook in België was intussen de tijd rijp geworden om bepaalde organisatorische maatregelen, zoals die reeds in Ministeriële omzendbrieven waren voorzien, een afdwingbaar kader te geven en om een aantal laakbare supportersgedragingen sanctioneerbaar te maken door middel van een aan de bijzondere voetbalcontext aangepast systeem¹³. De wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden voorziet in een algemene zorgvuldigheidsplicht ten laste van elke organisator van een voetbalwedstrijd en legt bijzondere verplichtingen op aan de organisatoren van nationale en internationale voetbalwedstrijden¹⁴. De voetbalwet en haar uitvoeringsbesluiten verplichten deze organisatoren tot het nemen van allerlei maatregelen van actieve en passieve veiligheid, op straffe van administratieve geldboetes van twintigduizend tot tien miljoen frank¹⁵. Ook de overkoepelende sportbond ontsnapt niet aan dit regime, hetzij wanneer hij zelf als organisator optreedt, hetzij louter als overkoepelende bond. In dat laatste geval rusten op hem bijzondere verplichtingen tot coördinatie en ondersteuning. Voor Euro 2000 betekent dit dat zowel de UEFA, de KNVB en de KBVB als de Stichting Euro 2000 onder het toepassingsgebied vallen van de wet, elk in functie van zijn respectievelijke rol en beslissingsbevoegdheid. Mocht over dit laatste in een concreet geval onduidelijkheid bestaan, dan is het mogelijk om één van hen administratiefrechtelijk aansprakelijk te stellen voor het geheel van de inbreuk, of elk van hen voor een evenredig deel (solidariteit).

DISSUASIEF OPTREDEN

Behalve deze organisatorische verplichtingen, sanctioneert de wet ook een aantal voetbalgerelateerde

feiten begaan door toeschouwers of andere natuurlijke personen. Deze nieuwe delictomschrijvingen zijn hetzij van administratiefrechtelijke, hetzij van strafrechtelijke aard. Administratief sanctioneerbaar met geldboetes (tienduizend tot tweehonderduizend frank) en stadionverboden (drie maanden tot vijf jaar) zijn het onrechtmatig betreden van het stadion of het betreden van plaatsen in het stadion waarvoor men niet over een toegangsbewijs beschikt of die voor het publiek niet toegankelijk zijn (betreden van het speelveld, beklimmen van omheiningen, ...), het aanzetten tot slagen en verwondingen, haat of woede en het zonder gerechtvaardigde redenen gooien of schieten van voorwerpen in het stadion. Ten aanzien van buitenlanders die deze feiten zou-

den begaan, heeft de wetgever voorzien in een bijzonder regime van onmiddellijke inning van een geldsom van tienduizend frank

door de bevoegde ambtenaar van de Algemene Rijkspolitie¹⁶. Achterliggende filosofie bij dit systeem van de administratieve sanctionering is dat dergelijke gedragingen (iets gooien, ergens op klauteren, ...) in "normale" omstandigheden veelal niet zwaarwichtig genoeg worden geacht om gerechtelijk op te treden, terwijl vanuit openbare orde-perspectief een dissuasief (ontradend) optreden toch gewenst is: in de marge van een voetbalwedstrijd kan een kleine vonk volstaan om te leiden tot een uitslaande brand¹⁷.

Op strafrechtelijk vlak vervolgens werd het misdrijf "onrechtmatige verdeling van toegangsbewijzen"

ingevoerd. Met het oog op Euro 2000 zijn deze bepalingen méér dan enkel symbolisch te noemen...¹⁹.

TOLERANTIEGRENZEN

In de *Omzendbrief OOP 29 van 13 oktober 1999 houdende richtlijnen aan de politiediensten naar aanleiding van Euro 2000*²⁰, geven de Minister van Binnenlandse Zaken en zijn collega van Justitie hun beleidslijnen weer voor het optreden van de Belgische politiediensten tijdens Euro 2000. Zij bieden een leidraad met betrekking tot het te hanteren bejegeningprofiel, de ingerichte binationale en nationale informatiestructuren, het bestuurlijk en gerechtelijk politieoptreden (tolerantiegrenzen) en het optreden ten aanzien van vreemdelingen. Dit beleidskader zal later nog worden aangevuld

door een richtlijn van het College van Procureurs-Generaal aan de parketten, door een operationeel draaiboek ten behoeve van de politiediensten en door een veiligheidsmemento ten behoeve van de burgemeesters.

De aanpak door de ordediensten kan verschillen naargelang de omstandigheden (zwaarwichtigheid van de feiten, plaats, tijdstip), naargelang de risicograad van welbepaalde supportersgroepen en rekening houdend met het nationaal profiel en het cultuurverschil van de supporters. Er moet zoveel mogelijk preventief worden opgetreden (bestuurlijk toezicht, gerichte controles, bestuurlijke aanhouding van risicosupporters) en bij vaststelling van sanctioneerbare feiten geldt als het ware het principe van de communicerende vaten: er moet worden gekozen voor het meest geschikte reactiemiddel in de concrete situatie. Zo kan het bijvoorbeeld aangewezen zijn een vreemdeling die een gevaar inhoudt voor de openbare orde het land uit te zetten, terwijl ten aanzien van eigen onderdanen eerder een administratief stadionverbod wordt opgelegd. Het politieoptreden bij Euro 2000 moet "kordaat, maar positief" zijn. "Preventief, tijdig en beheerst optreden verdient de voorkeur boven laattijdig en repressief optreden. (...) Een snelle interventiemogelijkheid dient steeds behouden te blijven. De te gebruiken middelen en tactieken moeten proportioneel zijn met het risico. Paraatheid van de interventiemiddelen gaat boven overreacting", zo stelt de OOP 29.

GRENSOVERSCHRIJDEND POLITIEOPTREDEN

In uitvoering van het eerder genoemde Convenant van samenwerking zijn België en Nederland gekomen tot beleidsmatige afstem-

ming, tot gemeenschappelijke eisen aan de organisator en tot verre-gaande operationele afspraken op het vlak van de politionele en bestuurlijke informatiehuishou-ding. Voor dit alles was het niet nodig om ook maar enige afstand te doen van hun respectieve staatssoevereiniteit.

Een ander verhaal is de vraag naar de mogelijkheid om politieambte-naren van het ene land toe te laten bepaalde bevoegdheden uit te oefenen in het andere land. Daartoe is het sluiten van een binationaal verdrag noodzakelijk. Dit bleek wenselijk vanuit de gemeenschappelijke behoefte aan de operationeel meest adequate inzet van de relatief beperkte poli-tiecapaciteit. Bedoeling is om de aanwezige middelen op een zo effi-ciënt mogelijke manier in te zetten, onder andere bij personele of materiële tekorten, bij onverwach-te problemen inzake openbare orde en veiligheid of bij optreden waarvoor een ononderbroken beweging over de landsgrenzen heen aangewezen is.

Op basis van een wetenschappelijk onderzoek bleek dat de Ministers van Binnenlandse Zaken zonder verdrag wel konden beslissen tot het in uniform (waaronder het dienstwapen) escorteren van VIP's op elkaars grondgebied, maar dat hierdoor onvoldoende het gewenste resultaat kon worden bereikt²¹. De Ministers beslisten dan ook tot het opstellen van een verdrag waarin zou worden gestreefd naar een verzoening tus-sen staatsrechtelijke haalbaarheid (soevereiniteit) en operationeel nut. Dit resulteerde in het *Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake grensoverschrijdend politie-optre-den ter handhaving van de openba-re orde en veiligheid tijdens het Europees Kampioenschap voetbal voor landenteams in het jaar 2000*, gedaan te Bergen op Zoom op 26

april 1999²². Het is van toepassing vanaf drie weken vóór het tornooi tot drie weken erna.

REFERENTIEKADER VOOR EUROPA

Voor het verdrag zijn twee types van grensoverschrijdend politie-optreden mogelijk: de actie die op zichzelf een overschrijding van de grens impliceert (Belgische politie-ambtenaren begeleiden supporters bijvoorbeeld tijdens hun verplaat-sing van Brussel naar Rotterdam) en de bijstand ter plaatse (een Nederlandse politie-eenheid bij-voorbeeld voert een bombswee-ping uit in een gebouw op Belgisch grondgebied). Daarnaast kunnen

het gastland²³. Het gaat om de voortzetting van de onmiddellijke beveiliging of nabije bescherming van personen, patrouilleren, con-troleren, het geven van aanwijzin-gen aan het verkeer, doorzoeken en begeleiden. Indien nodig kunnen de betrokken politieambtenaren bij de uitoefening van deze taken veiligheidsfouilleringen verrichten. Behalve voor bepaalde bescher-mingsopdrachten, dragen zij hun uniform en hun basisuitrusting (voor zover wettelijk toegestaan in de gaststaat: in Nederland mag geen pepperspray worden gedra-gen). Het gebruik van het dienst-wapen kan enkel in geval van nood-weer of wettige verdediging.

beide landen ook onderling midde-len uitwisselen, al dan niet bemand door een grensoverschrijdende politieman of -vrouw (de Neder-landse politie bijvoorbeeld zet een Belgische sproeiwagen in, bemand door een Belg). De toegelaten grensoverschrijdende politietaken zijn enkel van defensieve aard, worden uitgevoerd met inachtneming van de in de gaststaat geldende voorwaarden als subsidiariteit, proportionaliteit en redelijkheid, en vinden steeds plaats onder het operationele bevel van de ter plaatse bevoegde commandant van

Andere geweldmiddelen (lange wapenstok, schild, ...) kunnen wor-den gedragen en gebruikt indien dat past binnen de aard van de concrete operatie en overeenkom-stig het bevel van de lokaal bevoeg-de commandant.

Na Euro 2000 zal dit verdrag uit-gebreid worden geëvalueerd. Is het resultaat positief, dan is een bestending van deze doorgedre-ven vorm van internationale poli-tiesamenwerking niet uitgesloten. In elk geval zal het op Europees niveau als referentiekader dienen voor een geleidelijke uitbouw van

de grensoverschrijdende ordehandhaving bij grote evenementen.

PROTOCOLAKKOORDEN

De voetbalwet kwam tot stand in het verlengde van de vele Europese aanbevelingen en als een logisch sluitstuk van het geleidelijk streven naar een afdwingbaar kader voor de verplichtingen van de organisatoren van voetbalwedstrijden. Die verplichtingen zijn overigens niet alleen terug te vinden in de wet zelf en in haar uitvoeringsbesluiten, maar ook in de protocolakkoorden die worden gesloten tussen de organisator enerzijds en de lokale bestuurlijke overheid, de politiediensten en de hulpdiensten anderzijds. Deze moeten een aantal verplichte bepalingen bevatten (het koninklijk besluit op de camera's bijvoorbeeld vereist dat het protocolakkoord vermeldt over hoeveel camera's het stadion zal beschikken), maar voor het overige zijn de partijen vrij om hier aanvullende veiligheidsafspraken in op te nemen. Het niet sluiten van een dergelijke overeenkomst of de

niet-naleving door de organisator van de erin voorziene verplichtingen, valt eveneens onder het administratief sanctiesysteem van de wet²⁴.

Behalve deze voetbalwet en de regels rond internationale politie-samenwerking, waarvan de hierboven aangehaalde slechts een selectie uitmaken, zullen nog tal van andere wetten, besluiten, regels en procedures toepassing vinden naar aanleiding van Euro 2000, zoals de bewakingswet²⁵, de gemeente- en provinciewet (politiereglementen en -verordeningen)²⁶, de wet op het politieambt, de vreemdelingenwet, de verkeersreglementering, het gemeen strafrecht, de wet op de openbare dronkenschap, de wet op de privé-milities, de wetgeving rond anti-doping, anti-drugs, anti-counterfeiting, snelrecht, de UEFA-reglementering, de standaardvoorwaarden van de organisator, het reglement van inwendige orde van elk stadion, de campingwetgeving, de wet op de civiele bescherming, de urgentieplannen en de procedures rond dringende medische hulp-

verlening. Er worden dan ook heel wat mensen en middelen gemobiliseerd voor deze gebeurtenis. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat ook het gewone leven verder gaat. Mensen die niet in dit mega-evenement geïnteresseerd zijn, moeten zo weinig mogelijk hinder ondervinden en anderen, die wel geïnteresseerd zijn, maar om een of andere reden niet aan het feest deel kunnen nemen, mogen evenmin aan hun lot worden overgelaten. Bovendien moet er een voldoende reserve aan personeel en middelen zijn om ook aan onverwachte gebeurtenissen het hoofd te kunnen bieden.

Euro 2000 werkt als katalysator op vele domeinen. Geen enkel sportevenement in België en Nederland heeft ooit zoveel in beweging gebracht en dat geldt ook voor het juridische domein.

Of hoe een balletje rollen kan ...

Piet Pieters, adjunct-adviseur
Algemene Rijkspolitie,
Ministerie Binnenlandse Zaken

VOETNOTEN

1 Gedaan te 's-Gravenhage (niet gepubliceerd).

2 B.S., 7 december 1990.

3 Document T-RV (99) 6 van 15 juni 1999.

4 Deze aanbeveling moet samen worden gelezen met de «Déclaration sur les passades et les barrières adoptée par le Comité permanent lors de sa 17e réunion les 5 et 6 juin 1997 à Strasbourg», gevoegd als bijlage bij de aanbeveling (Document T-RV (99) 6 van 15 juni 1999).

5 Document T-RV (99) 4 rév. 1 van 24 september 1999.

6 Voor strafrechtelijke en administratiefrechtelijke stadionverboden is dit voortsnog niet mogelijk, maar wel voor civielrechtelijke uitsluitingen. Op vraag van de Stichting Euro 2000 hebben sommige buitenlandse bonden dan ook lijsten met uitgesloten personen meegedeeld aan de Stichting, opdat die de betrokkenen geen toegangskarten zou toekennen.

7 Wettelijk is dit vandaag alleen mogelijk in het Verenigd Koninkrijk, voor personen die eerder al een veroordeling wegens een voetbalgerelateerd misdrijf opliepen, hetzij in het Verenigd Koninkrijk zelf, hetzij in een ander land waarmee een bijzonder bilateraal akkoord werd gesloten (zowel met Nederland als met België wordt momenteel onderhandeld over het sluiten van een dergelijk akkoord).

8 Publicatieblad E.U. reeks C nr. 131, 3 mei 1996, p. 1. Het gebruik van dit formulier werd later ook overgenomen door de Raad van Europa: Recommendation T-RV 1197 concernant l'utilisation de formulaires types pour l'échange de renseignements de police en vue de manifestations sportives à haut risque (Document T-RV (97) 2 Final van 5 juni 1997).

9 Publicatieblad E.U., reeks C, nr. 193, 24 juni 1997, p. 1.

10 Resolution du Conseil du 21 juin 1999 concernant un manuel pour la mise en place, à l'échelle internationale, d'une coopération policière et de mesures visant à prévenir et à maîtriser la violence et les troubles liés aux matches de football internationaux. (Enfopol 37).

11 Sports Events Act 1985 (alcohol); Public Order Act 1986 (strafbaarstelling van "disorderly conduct"); Football Spectators Act 1989 (stadionverboden); Football Offences Act 1991 ("throwing of missiles", "indecent or racist chanting", "going onto the playing area"); Criminal Justice and Public Order Act 1994 ("ticket touts"); Football Offences and Disorder Act 1999 (in werking getreden op 27 september 1999); de mogelijkheid voor de rechtbanken om een veroordeelde wegens een voetbalgerelateerd misdrijf te verplichten zijn paspoort in te leveren bij de politie vanaf vijf dagen voor de aanvang van een internationale voetbalwedstrijd in het buitenland; mogelijkheid voor de politiediensten om personen die aan deze verplichting niet voldoen te beletten het Verenigd Koninkrijk te verlaten.

12 Loi n° 93-1282 du 6 décembre 1993 relative à la sécurité des manifestations sportives, Journal Officiel, 7 décembre 1993; Loi n°95-73 du 21 janvier 1995 d'orientation et de programmation Officiel, 7 décembre 1993; Loi n°95-73 du 21 janvier 1995 d'orientation et de programmation relative à la sécurité, notamment l'article 23, Journal Officiel, 24 janvier 1995 (de mogelijkheid om de organisator te verplichten om zelf "un service d'ordre" te verzekeren en om de "dépenses supplémentaires" van politie en/of rijkswacht voor buitengewone prestaties te vergoeden); Décret n°97-646 du 31 mai 1997 relatif à la mise en place de services d'ordre par les organisateurs de manifestations sportives, récréatives ou culturelles à but lucratif, Journal Officiel, 1er juin 1997 (verplichting voor de organisator om de maatregelen die hij zal nemen op voorhand bekend te maken, waarop de politieoverheid de organisator kan verplichten om te voorzien in "un service d'ordre ou le renforcement du service d'ordre prévu").

13 Zie PIETERS, P., "Veiligheid bij voetbalwedstrijden: de "vervuiler" betaalt. Het afdwingen van organisatorische maatregelen door de recuperatie van politiekosten, Vigiles, 1998, nr. 2, p. 21-29".

14 B.S., 3 februari 1999, nationale voetbalwedstrijd: de voetbalwedstrijd (...) waaraan ten minste één club uit een van de hoogste twee nationale afdelingen deelneemt (art. 2, 2°); internationale voetbalwedstrijd: de voetbalwedstrijd (...) waaraan ten minste één

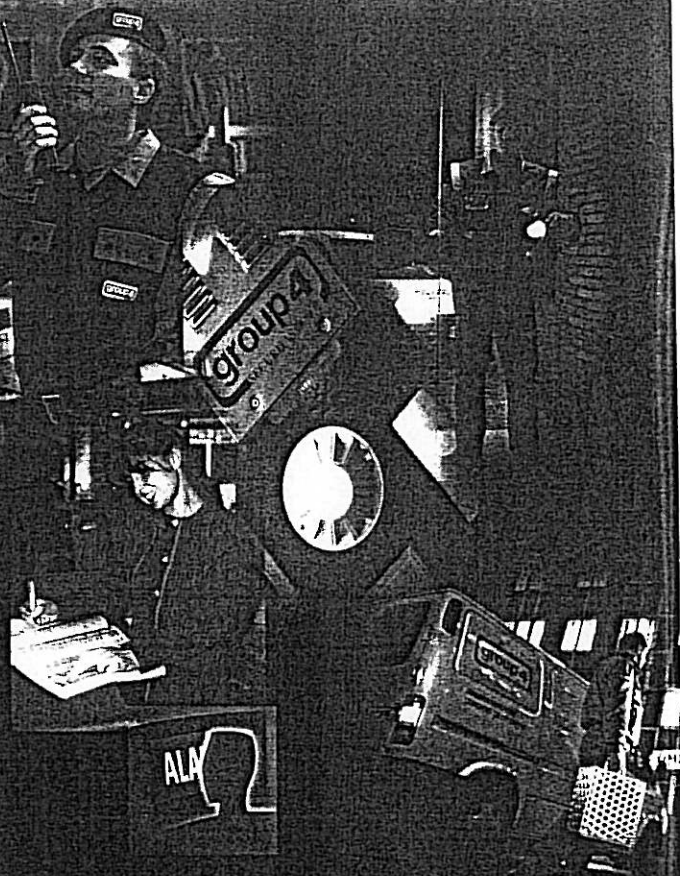
vervolg voetnoten zie pg 16

vervolg van pg 15

niet-Belgische ploeg deelneemt en die deelneemt aan een buitenlands kampioenschap of representatief is voor een vreemde natie (art. 2, 3°); organisator: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een nationale voetbalwedstrijd of een internationale voetbalwedstrijd geheel of ten dele organiseert of laat organiseren, op eigen initiatief of op initiatief van een derde (art. 2, 4°).

- 15 Koninklijk besluit van 25 mei 1999 tot bepaling van de voorwaarden voor de indienstneming van voetbalstewards, B.S., 16 juni 1999; Koninklijk besluit van 2 juni 1999 houdende de in voetbalstadions na te leven veiligheidsnormen, B.S., 10 juli 1999; Koninklijk besluit van 3 juni 1999 houdende de regels voor het ticketbeheer ter gelegenheid van voetbalwedstrijden, B.S., 23 juni 1999; Koninklijk besluit van 15 juni 1999 betreffende het veiligheids- en coördinatiebeleid naar aanleiding van voetbalwedstrijden, B.S., 2 juli 1999; Koninklijk besluit van 12 december 1999 betreffende de installatie en de werking van bewakingscamera's in de voetbalstadions, B.S., 5 oktober 1999.
- 16 Art. 33 en art. 34 van de voetbalwet; Koninklijk besluit van 3 mei 1999 tot vaststelling van de regels voor de onmiddellijke inning van een geldsom ingevoerd bij de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, B.S., 20 mei 1999; Koninklijk besluit van 11 maart 1999 tot vaststelling van de regels voor de administratieve procedure ingevoerd bij wet 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, B.S., 26 maart 1999.
- 17 Het systeem van de administratieve sancties belet niet dat de Procureur des Konings kan beslissen een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek op te starten. Hij beschikt daartoe over een termijn van één maand. In dat geval, vervalt de mogelijkheid tot het opleggen van een administratieve sanctie. Wanneer het parket echter niet vervolgt, verkrijgt de leidinggevende ambtenaar van de Algemene Rijkspolitie de volle bevoegdheid om de meest gepaste administratieve sanctie op te leggen. Op datum van 8 november 1999 waren op basis van dit deel van de voetbalwet al 114 administratieve geldboetes en 119 stadionverboden opgelegd, de stadionverboden door politieofficieren opgelegd als beveiligingsmaatregel niet meegerekend. Van deze laatste had de ambtenaar er op die datum 28 bevestigd.
- 18 Art. 38; ook poging wordt strafbaar gesteld (art. 39).
- 19 Voor de toepassing van de voetbalwet door politiediensten en magistraten werden bijzondere omzendbrieven verspreid: de Ministeriële Omzendbrief OOP 28 van 4 mei 1999 aangaande de uitvoering van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, B.S., 8 juli 1999, en de Omzendbrief nr. COL 14/99 van 27 oktober 1999 van het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep betreffende de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden (niet gepubliceerd).
- 20 Niet gepubliceerd.
- 21 Operationeel, noch juridisch; zelfs in dat beperkt verband zou idealiter moeten worden voorzien in een regeling inzake de rechtspositie van de grensoverschrijdende politieambtenaren, hetgeen enkel kan bij verdrag.
- 22 Gepubliceerd in het Nederlandse Tractatenblad, 1999, 87. Gelet op de beperkte toepassing in de tijd van het verdrag, behoeft dit in Nederland geen parlementaire goedkeuring. Het Belgische parlement daarentegen dient het verdrag wel nog goed te keuren, na advies door de Raad van State. Op het ogenblik van de redactie van deze bijdrage wordt de verdragstekst door de Raad van State onderzocht.
- 23 Tenzij het politieoptreden reeds gestart is op eigen initiatief van de zendstaat, wat kan in spoedeisende gevallen.
- 24 Zie de artikelen 3, 5 en 18 van de voetbalwet, evenals de Omzendbrief OOP 27quater van 8 juni 1999 tot wijziging van de omzendbrief OOP 27 van 30 juli 1998 betreffende de handhaving van de openbare orde naar aanleiding van voetbalwedstrijden, B.S., 24 juli 1999.
- 25 Bij het bepalen van de "raakvlakken" tussen de overheid en de organisator van Euro 2000, werd duidelijk gesteld dat deze laatste zelf zal moeten instaan voor de bewaking van zijn goederen of van die van zijn gasten (bv. materiaal van de pers) en voor de bescherming van zijn officials, door beroep te doen op vergunde ondernemingen, tenzij van een bijzondere dreiging sprake zou zijn.
- 26 Door de wet van 13 mei 1999 tot invoering van gemeentelijke administratieve sancties, B.S., 10 juni 1999, kan ook de gemeenteraad voortaan administratieve sancties stellen op de overtreding van zijn reglementen en verordeningen (geldboete, schorsing of intrekking van een toelating of van een vergunning, sluiting van een instelling). Eens een Koninklijk Besluit tot vaststelling van de wijze van inning en van de procedure tot aanwijzing van de bevoegde ambtenaar zal zijn uitgevaardigd, zal de niet-naleving van - bijvoorbeeld - een politieverordening tot inrichting van een perimeter rond een voetbalstadion, door middel van administratieve sancties kunnen worden beteugeld.

group 4
SECURITAS ●●●

**Specialists
you can
count on...**

- Guarding and Electronic Surveillance : 02/712.59.11
- Value transportation and Logistics : 02/552.07.11
- Cleaning and Maintenance : 02/423.28.00